

SKOGSCENTRALERNA FÖRR OCH NU

(- SAMMANDRAG AV "METSÄKESKUKSET ENNEN JA NYT")

Personalen vid skogscentralerna firar skogscentralernas 80-åriga historia på skogscentraldagarna i Kuopio 29.-30.1.2009. Under dagarna samlas cirka 850 representanter från skogscentralerna, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio och jord- och skogsbruksministeriet. Skogscentralerna har haft en central roll i det finländska skogsbruket och dess utveckling. Skogscentralernas historia går hand i hand med Tapios historia och också med det finländska skogsbrukets historia i allmänhet. Suomen metsänhoitoyhdistys Tapio (Finska Skogsvårdsföreningen Tapio) inledde sin verksamhet år 1907. Tapio efterträdde då Finlands skogsvårdsförening som grundades år 1877. Skogscentralernas rötter finns således långt över två sekel bakåt i tiden.

Förändringar i verksamhet och verksamhetsmiljö

Man kan säga att skogscentralernas historia inleddes för 80 år sedan. Då grundades skogsvårdsnämnderna och de kommunala skogsnämnderna i och med att lagen om privata skogar trädde i kraft. Bakom grundandet av nämnderna låg en oro för skogarnas tillstånd och tillgången till träåvror.

Skogscentralernas namn och verksamhet har ändrats under årens lopp. Skogsvårdsnämnderna blev till distriktsskogsnämnder år 1968. Följande organisationsförändring stod i tur år 1987 då Tapios och Skogskulturs skogsförbättringsdistrikt fogades till distriktsskogsnämnderna. Den nya organisationen fick namnet skogsnämnd. De kommunala skogsnämnderna ersattes av synenämnder. Centralskogsnämnden Tapio och Skogskultur blev år 1991 skogscentraler som tillsammans bildade Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio år 1996. Skogsnämnderna blev samtidigt skogscentraler.

Skogscentralernas huvuduppgift har varit att övervaka att skogslagarna efterföljs samt att främja skogsbruket. Skogscentralerna och deras föregångare har på många sätt påverkat utvecklingen av skogsbruket. De har stämplat, gjort upp och förverkligat skogsbruksplaner och plantskogsvård. De har grundat och upprätthållit skogsskolor, dikat myrar och byggt skogsbilvägar. De har också övervakat och lett skogsvårdsföreningarnas verksamhet, sört för främjandet av mångfalden i skogsnaturnen och utvecklat skogsbruket i sina respektive landskap på många sätt.

Skogscentralerna främjar skogsbruket på många sätt

Skogscentralernas uppgift som organisation på landskapsnivå är främst att främja skogsbruket i det egna landskapet.

Skogscentralerna har byggt uppskattningsvis 60 000 km skogsbilvägar, vilket motsvarar en sträcka på mer än 50 gånger Finlands längd. Räknat från början av 1960-talet har skogscentralerna uppgjort skogsbruksplaner för ca. 30 miljoner hektar skog. Skogsbruksplanerna har alltså täckt arealen för de finländska privatskogarna två gånger om.

En hållbar skötsel av den skogliga mångfalden har ökat i betydelse på det här årtusendet. Under fjolåret uppgick finansieringen för ett hållbart skogsbruk till 63,8 miljoner euro och miljöstödet samt naturvårdsprojekt finansierades med 6,8 miljoner euro.

Skogscentralerna har årligen ca. 250 000 kundkontakter av vilka en väsentlig del består av rådgivningsverksamhet.

Skogscentralerna äger också andelar i plantskolor, fastigheter och skogsmark.

Stora förändringar vid millennieskiftet

Skogscentralernas verksamhetsfält förändrades väsentligt år 1996. Lagen och förordningen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral, skogslagen och – förordningen samt omformningen av skogsförbättringslagen till lagen om finansiering av ett hållbart skogsbruk, förändrade och utvidgade på ett väsentligt sätt skogscentralernas verksamhet. Skogscentralerna utvecklades och blev aktörer som betjänar hela skogsbrukets infrastruktur.

Myndighetsfunktionen separerades till en egen helhet och skogscentralerna började övervaka avverkningar också i de skogar som staten förvaltar. Skogscentralernas produktionsverksamhet, i praktiken skogsförbättringsverksamheten, dikningarna och byggandet av skogsbilvägar öppnades för konkurrens. Samtidig sammanslog man skogscentraler så att det totala antalet sjönk från nitton till tretton regionala skogscentraler.

Satsningar på ledarskap och kvalitet

Den högsta ledningen i skogscentralerna innehåller av direktionen med sju medlemmar. Direktionerna utses av jord- och skogsbruksministeriet. Direktionen består av representanter för skogscentralernas viktigaste kunder nämligen skogsägarna, skogsbolagen och staten samt personalens representanter.

Skogscentralerna har under de senaste åren byggt upp ett gemensamt verksamhetssystem, som till största delar också har certifierats. Verksamhetssystemet säkrar en enhetlig service för kunderna i alla delar av Finland. Systemet är också ett bra redskap för en kontinuerlig förbättring av kvaliteten på servicen.

Skogscentralerna har en gemensam strategi och utvecklingen av servicen sker enligt dessa riktlinjer. Utvecklingsarbetet fick mera resurser förra året när skogscentralerna i produktivetsprogrammet beviljades en separat finansiering på 6 miljoner euro för utvecklandet av servicen i form av elektronisk ärendehantering.

Den offentliga finansieringen

Föregående år fick skogscentralerna 44,2 miljoner euro i statsstöd. Resultatavtalet har under de senaste åren stått för 40-60 procent av verksamhetens utgifter. Effektiviteten har ökat och till följd av detta har personalen de senaste fem åren minskat med cirka 20 % till nuvarande antal dvs. knappt 1 100 tjänstemän.

Skogscentralerna och förnyelsen av regionalförvaltningen

Eftersom skogscentralerna klassas som indirekt statlig regionförvaltning, granskades deras ställning inte år 2008 då förnyelsen av den statliga regionförvaltningen (ALKU) granskades. Granskningen av skogscentralerna sköts upp till år 2011.

Skogscentralernas uppgifter organiseras som en helhet och fogas till den statliga regionförvaltningsmyndighetens verksamhet. Skogscentralerna kommer i alla fall att fortsätta sin verksamhet som självständiga rättspersoner och organisationer med statsstöd, de kommer också att bibehålla sina egna direktioner med representation från sina intressentgrupper.

Regionalförvaltningsmyndigheten kommer att få en representant i skogscentralernas direktioner och skogscentralens direktör kommer att delta i den statliga regionalförvaltningsmyndighetens ledningsgruppsarbete.

Landskapsförbunden reserveras en plats i skogscentralens direktion och skogscentralerna får utse en medlem i landskapets samarbetsgrupper.

Källor: Tapion taskukirja
Rapporter och beslut gällande ALKU-projektet